

PROJEKTI PARTNERI:

CLUBTURE
Sveća udruge Kultura / Clubture Network

UDRUGA KOPRIVA (KOPRIVNICA) / REVOLUTION (VALPOVO) / SUB MOVEMENT (PULA)

SOUNDSYSTEM

D.I.Y

FANZIN

VALPOVO

14.10.2023

PULA

18.11.2023.

KOPRIVNICA

02.12.2023

EDUKATIVNI FANZIN BROŠURA O POVIJESTI
HRVATSKE SOUNDSYSTEM KULTURE
I PRIRUČNIK ZA SNALAŽENJE
U SOUNDSYSTEM KULTURI

Zaklada
Kultura nova

SOUNDSYSTEM

D.I.Y

1. INTROUDRUGA KOPRIVA (KC) SUB MOVEMENTS (PU) REVOLUTION (VA)
2. GLAZBA NAS POKREĆE DAMJAN BENIĆ (MUNCHIES SOUNDSYSTEM)
3. POVIJEST HRVATSKE SOUNDSYSTEM KULTURE..... TOMISLAV MILIČEVIĆ (Radio Roža)
4. BIOGRAFIJE I FOTOGRAFIJE HRVATSKIH SOUNDSYSTEMA.....portal REGGAE.HR
5. GALERIJA FOTOGRAFIJA HRVATSKIH SOUNDSYSTEMA
6. RIJEČNIK SOUNDSYTEM KULTURE....ALEN KEROVEC,HANNAH PAVLIĆ (Udruga Kopriva)
7. SIGNAL FLOW(SUB MOVEMENTS)
8. KABLOVIDINO GRGURIĆ (UDRUGA REVOLUTION)
9. IZRADA SUPERSCOOPERAŠUGAR NEVEN (VIBRATIONS ADDICT SOUNDSYSTEM)
10. INTERVJU VRKI (DIGITRON SOUNDSYSTEM) REGGAE.HR.....TOLIĆ IVANA (REGGAE.HR)
11. ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ

PROJEKTNI PARTNERI:

CLUBTURE
Savez udruga kulture / Clubture Network

SOUNDSYSTEM

1. INTRO

Pod soundsystem kulturom, u najužem smislu, podrazumijeva se ručna izrada unikatno projektiranih zvučnih kutija, glazbeno-scenski nastupi te društveno-politički angažman kroz glazbu.

S tradicijom starom više od pola stoljeća sama kultura se često asocira aktivizmom i promicanjem društvene jednakosti.

Ideja za fanzin o domaćoj soundsystem kulturi je došla kroz projekt *Dani soundsystem kulture* u sklopu kojeg smo prikupljali materijal za izradu fanzin brošure, dok smo kroz projekt *Soundsystem D.I.Y.* finalizirali prikupljanje materijala i složili formu za izradu. Fanzin brošurou smo okupili na jednom mjestu sve što je potrebno znati o soundsystem kulturi, tekstove o povijesti hrvatske soundsystem kulture i fotografije hrvatskih soundsystema. Svojevrsan je priručnik za snalaženje u soundsystem kulturi u kojem možete proširiti svoje znanje kroz riječnik soundsystem kulture, naučiti o samoizgradnji *scoops* zvučnika, saznati kako putuje signal i o kablovima koji povezuju zvučnike.

U izradi brošure su sudjelovali razni akteri hrvatske soundsystem kulture, kojima želimo zahvaliti na doprinos u izradi ovog fanzine brošure. Ideja je proširivanja fanzine brošure kroz buduće zajedničke projekte te svi koji su voljni sudjelovati sa dodatnim sadržajima, tekstovima, fotografijama i idejama mogu se slobodno javiti udrugama koje su sudjelovale u izradi fanzina brošure.

Poseban zahvala udrugama koje su sudjelovale u projektu Soundsystem D.I.Y. Udruga Kopriva (Koprivnica); Sub Movements (Pula); Revolution (Valpovo)

2. GLAZBA KOJA NAS POKREĆE

Kada govorimo o soundsystem kulturi, određeni aspekti se ne mogu jednostavno opisati riječima.

Ovdje naravno možemo pričati o dugom putovanju glazbe s daleke Jamajke, koja je nakon 60 godina, preko Velike Britanije i kontinentalne Europe naposljetku i došla do nas, u malenu zemlju na margini civilizacije.

Možemo pričati o stihovima koji govore o oslobođenju potlačenih, društvenoj jednakosti, miru, ljubavi ali i o borbi protiv nepravednog modernog društva - „Babylona“

Možemo u čudu gledati majstore zanata i naučnike kako vješto izgrađuju goleme zvučne kutije od drveta, pažljivo sastavljaju pojačala, sirene i gotovo mističnu elektroničku opremu koja, kao čarolijom – pretvara utore na pločama polivinila u gotovo transcendentno duhovno i fizičko iskustvo.

Ukratko - Soundsystem je „iskustvo“ koje se jednostavno treba osjetiti.

Na ovim prostorima Soundsystem kultura je duboko ukorijenjena u uradi-sam (DIY) principima, osnaživanju samoodrživosti, i stvaranju zajednice čija svrha nadiže jednostavnu potrebu za večernjom zabavom.

S društveno-kohezijske strane, Soundsystem preuzima ulogu reimplementiranja već postojećih vještina u nove oblike. Na primjer, ako si dobar/dobra u elektrotehnici ili znaš ponešto o radu s drvetom – možeš se iskazati u izradi zvučnih kutija, pojačala, sirena, skretnica i ostale glazbene opreme. Ako ti ide pisanje ili pjevanje – pridruži se kao MC, Singjay, okušaj se u pisanju stihova ili kreativnih opisa događaja. Ako imaš dar za organizaciju i možda želiš da lokalna zajednica obrati pažnju na određen problem – organiziraj benefit „Soundsystem session“ i uključi predavanje, tribinu ili jednostavni „info point“ o temi koja bi trebala zanimati zajednicu.

Glazba je jedna od rijetkih apsolutno univerzalnih stvari koje dijelimo sa čitavim čovječanstvom, Soundsystem kultura je definitivan dokaz Glazbe kao oruđa za društvene promjene.

A te promjene upravo počinju od „grassroots“ temelja – te naizgled male društvene zajednice koja je srž svakog velikog civilizacijskog pomaka, na našem putu ka boljem svijetu.

Damjan Benić (Munchies Soundsystem)

3. POVIJEST SOUNDSYSTEM KULTURE U HR

Iako su prve kutije složene kasnije, hrvatska soundsystem priča počinje kontinuiranim inozemnim gostovanjima imena iz europske i UK soundsystem mjuzice u zagrebačkim klubovima i na Seasplash festivalu. Bass Culture i Seasplash kao predvodnici, ali i mnogi drugi promotori tog razdoblja često su dovodili legende i veterane tog đira poput Aba Shantija, King Shiloha, Jah Freeja, Shades of Black, Alpha & Omega... Takav tijek događaja, iz današnje perspektive gledanja, vodio je prema trenutku kada će se naći netko tko će prvi krenuti glavom kroz zid.

Srećom, to je bio Vrki, a odmah je uz sebe skupio i odličnu ekipu (Dr.Obi, Lo Peaks, Jew Bwoy i dr.), koji su i danas okosnica soundsystem scene u Hrvatskoj. 2007. godine grade svoje legendarne žute scoopse, a kada ih 2008. godine postavljaju na Monumente pod imenom Digitron Sound hrvatska soundsystem priča i službeno počinje. Nemam podatak je li i gdje prije tog Seasplasha održan Digitronov session, ali ovdje se prvi put pojavio pravi soundsystem ispred "svokolike zainteresirane hrvatske javnosti". U sljedećih nekoliko godina, njihov soundsystem stage postaje mnogima najzanimljivija točka Seasplasha i postepeno se formira uži krug štovatelja, koji je svakom novom pokretu potreban da bi uhvatio zalet. Taj isti Digitronov (a nešto kasnije i Digitron - Warrior Charge) stage ostat će centralna točka razvitka i publike i scene sve do 2020. godine. Mnogo će novih lica na sceni upravo ovdje doći u prvi doticaj sa soundsystem kulturom, a Digitron sessioni "do podne" ostat će u sjećanjima mnogih koji na neki način djeluju na sceni ili na sessione dolaze samo kao posjetitelji.

U međuvremenu, uz poneki zagrebački soundsystem session, u ostatku Hrvatske gotovo i nema gostovanja sa soundom, ali Digitron zato sve češće gostuje po drugim festivalima kao što su Lost Theory ili npr Opatijske Barufe, gdje se prvi put na riječkom području pojavljuje soundsystem u pravom smislu riječi. Paralelno s Digitronovim "probojem", u Pulu stiže Outlook festival. Iako je njegov utjecaj na same aktere soundsystem scene podložan propitivanju te bi o tome trebalo pitati same aktere, tako jak soundsystem festival sasvim sigurno je pomogao izgradnji publike. Upravo su na Outlooku volonteri, radnici i posjetitelji iz Hrvatske prvi put došli u doticaj sa svjetski poznatim soundsystemima i zapinjali na dub sessionima legendarnih i popularnih soundsystem imena francuske i posebno britanske scene.

Dok je Digitron gradio reputaciju i sad već bilježio i sessione po Hrvatskoj sa soundom, a tvrđava Punta Christo školovala publiku, dalmatinski kolektivi Bass Matters i Botza pomalo ispod radara kreću u svoju soundsystem priču. Bass Matters pri tom čak i pokreću svoj soundsystem festival Dub Camp na Martinskoj na kojem redovito ugošćuju i Bocu. Negdje u istom razdoblju, ali pomalo ispod radara počinje i priča o Old Lady Soundu, soundsystemu koji pažnju ne privlači snagom, ali impresionira toplim i kvalitetnim zvukom lampaških analognih pojačala. Sve ovo događa se u razdoblju od 2010. do 2013. godine i sada već soundsystem partyji postaju sasvim normalna pojava i izvan festivala. Prvenstveno se to odnosi na Zagreb (Medika, ali i druge lokacije), ali i ostali gradovi pomalo počinju ugošćavati ovakav vid zabave, iako rijetko u odnosu na kasnije "zlatno doba" i razdoblje do korone. Upravo negdje u to vrijeme nastaje i drugi zagrebački sound, domaćin Chakkine birtije, a kasnije i Seasplashovog Beachsplash stagea, Barabadub sound, koji svoj put započinje preuzimanjem starih Digitron kutija, nakon što su Digitronci legendarne žute scoopse zamijenili ogromnim zelenim hogovima. Krajem iste godine u Trstu se pomalo rađa ideja o pokretanju prvog istarskog soundsystema. Pod mentorskom palicom Rockers Dub Masters, Warrior Chargea i Digitrona nastajao je Munchies soundsystem koji će krajem 2014. održati svoj prvi soundsystem session u Puli.

Sad već možemo govoriti o postojećoj, živoj i raširenoj sceni, a ono što ju je obilježavalo da već tada nije bila centralizirana, iako se i dalje više od polovice soundsystem sessiona odvija u Zagrebu. Malo po malo i količina sessiona u ostalim centrima raste pa se pomalo formiraju neki centri kao soundsystem odredišta. Svoje (više ili manje redovite) sessione imaju Osijek (Epic), Rijeka (Hartera), Pula (Uljanik), Zadar... Svo to vrijeme bitan faktor rasta scene su i edukativni sadržaji gdje (uglavnom Digitron i ekipa oko njega) redovito održavaju predavanja, radionice i tečajeve usko vezane uz razumijevanje soundsystema. Uz dostupnu poduku, od samih početaka ekipe pomažu jedni drugima, edukacijom, savjetom, uskakanjem s opremom i na razne druge načine. Takav odnos pokazao se kao ključan da se na kraju razvije jedna homogena, bratska scena koja postiže respektabilan rast.

Prezentacija novog Munchies soundsystema krajem 2014. i pojava još dva sounda u 2015. označuju početak vrhunca naše soundsystem scene koji će obilježiti godine koje slijede. Jedan od dva spomenuta sounda zapravo je preseljen iz Njemačke u Mediku i riječ je o Sandokan Hifi, a drugi je Vibration Addict Soundsystem, koji postaje drugi istarski soundsystem. U trenutku kad se predstavio javnosti, Vibration Addict ima 2 plava scoopa. Jedan sastavljen od starog ormara tete Vesne, a drugi od dijela kuhinje. Uz to, Sutivanac je vjerojatno i dalje najmanje mjesto na svijetu koje ima svoj soundsystem.

Tih se godina lokacije za održavanje soundsystem sessiona nalaze u gotovo svakom gradu u Hrvatskoj, a uskoro će krenuti i festivali s jakim naglaskom na soundsystem kulturu ili čak isključivo soundsystem festivali. Nakon već spomenutog Dub Campa na Martinskoj dolazi red na Tides of Youth na Cresu, a zatim i na "tko je preživio, pričat će" Dub Colony u Primišlju Donjem. Tu je naravno i valpovački Reunited koji se godinama odupire trendu održavanja festivala uz more (ili barem rijeku/jezero) te iz godine u godinu u Slavoniju dovodi dašak soundsystem kulture i drugih umjetnosti. Iako je jedino Reunited od spomenutih poživio do danas, poslali su jasnu poruku da je scena živa, na svom vrhuncu i da raste te da Seasplash festival, iako i dalje najbitniji pokretački kotač scene, nije više jedina opcija.

No upravo je Seasplash najefektnije pokazao koliko je scena narasla i oblikovala se u razdoblju od svega osam godina. 2016. godine ovaj je festival organizirao svoju soundsystem ediciju i tako dao priliku našoj jedinstvenoj sceni da "pokaže mišiće". Digitron, Botza, Saso Mange, Seasplash, Munchies, Bass Matters i Barabadub predstavljali su domaće snage, a tu je i talijanski Warrior Charge (na njega ćemo se još nešto kasnije osvrnuti), kao dugogodišnji support naše scene te su O.B.F. i Abassi Hi Power pozvani kao gosti. Iako Seasplash cijelo vrijeme čini kamen temeljac scene te je neizostavan kao njen pokretač i graditelj, nitko nije očekivao da će se potpuno cijeli festival okrenuti na soundsystem priču i to na ovako efektan i pamtljiv način. Nitko osim Vedrana Menige i Vrkija. Sreća naša da ih imamo i da su oni cijelo vrijeme tu da nas razoružaju. 4 dana slavlja soundsystem kulture proteklo je u savršenom tonu i ispunilo cilj te se soundsystem obitelj nakon njega mogla kući zaputiti sretna, jer se prezentirala u najboljem mogućem svjetlu.

Ranije spomenuti Warrior Charge možda dolazi iz Udina, ali uvijek ga je teško svrstati među goste. Isti je davne 2013. uskočio kao domaćin Dubsplash stagea s Digitronom te se od tog dana do danas isprofilirao, ne samo kao redovan, nego kao i ključan sound u razvoju naše scene. Uz hosting stagea na Seasplashu, isti redovito obilazi sessione širom Hrvatske, gostuje na raznim drugim našim festivalima te u svakoj prilici pomaže našim soundovima (sjetimo se da je spomenut i kao mentor Munchiesa)... Sandokan Hifi se pak potpuno udomaćio, cijeli sound preselio iz Berlina u Zagreb, ali je sa sobom donio i Dub Disorder sessione u Attacku koji je unutar svojih okvira Zagrebu ponudio kapacitetom i veličinom sounda skromnije, ali kvalitetom izuzetno zanimljive sessione. Uostalom, zašto bi granice (ili papiri) predstavljale problem kad su i Warrior Charge i Sandokan Hifi toliko dobrog dali našoj sceni, bez obzira što su nastali drugdje ili što im je sound kad ne radi pohranjen u nekoj drugoj državi?

Upravo će se Sandokan kasnije isprofilirati kao domaćin jednog od stageva Escape the city festivala, najopuštenijeg soundsystem obiteljskog okupljanja na našoj obali. Sve je krenulo 2018. kao neformalno druženje uz Digitron, Munchies i Rockers Dub Masters soundsysteme, ali kroz 5 godina druženja u Barbarigi uz more izrasta u nezaobilazan soundsystem family gathering koji svake godine okuplja selektore, soundove, kolektive te na taj način, ali i uz jak fokus na dnevni program radionica i zabavnih sadržaja, pruža savršen godišnji odmor cijeloj sceni te redovito privlači nove znatiželjnike. Pravi boom doživljava svojim gotovo improviziranim corona izdanjem 2020., ali reputaciju uspješno njeguje i sljedeće dvije godine.

Iako kreće nešto ranije, paralelno sa ETC, u Zagrebu stasa i još jedan u nizu redovnih sessiona koji u zagrebački Željezničar i neke druge lokacije dovodi do sad najzvučnija strana soundsystem imena (King Alpha, Alpha Steppa, Heavy Rootation...). Naravno, riječ je o Irie Gardenovom Soundsystem Overdoseu, koji se tako profilira u vrhunskog pokretača scene, ali nažalost tokom korone prestaje s promotorskim djelovanjem.

Upravo negdje pred koronu hrvatska scena dobiva još jedan novi sound sa zanimljivom pričom, Roadtrippers Soundsystem koji privlači pažnju jer je u potpunosti napravljen u Kaliforniji, a zatim je u brodu, kontejnerima

dopremljen u Sisak. S vremenom Roadtripper postaje “posvuduša” te je trenutno rezident sound Trka u šumu, još jednog (neslužbenog) festivala sa snažnim soundsystem pečatom.

Iako je još 2016. izgledalo kao da se stvorio balon koji će biti teško održavati na (geografski) ovako maloj sceni, izgleda da je dojam bio kriv te su i od 2016. do 2020. sessioni i festivali nastavili s vrlo dobrim funkcioniranjem, a onda je stigla korona. Cijeli svijet stao je i nitko nije znao što nas čeka. Iako je za jednu glazbenu scenu to bio zastrašujući trenutak, pokazalo se da je briga uzaludna. Iako su u međuvremenu neki soundovi stali s djelovanjem (Digitron, Bass Matters), a neki se drugi povukli u djelovanje ispod radara (Botza), ukidanje korona mjera je naša scena dočekala jača i vitalnija nego ikad. Već sam spomenuo ETC-ov koronaški boom, a dobili smo i pet novih soundova koji su već sada vrlo aktivni (Prevara, Nettle (Koprivnica), Heavy Dutty (Pula), Kordoom HiFi (Karlovac) i Limiter (Valpovo)). Vibration Addict je konačno završio prvu fazu uređenja svoje Zion Boške pa sad imamo i prvu specijaliziranu soundsystem lokaciju, gdje je već održan i prvi Zion Boška festival koji je ugostio King Alphu, King Shiloha, Dana Imperiala i mnoge druge, uz standardnu domaću postavu. Ista je već 2 godine poprište i redovitih soundsystem sessiona gdje redovito gostuju istarski, kvarnerski i drugi artisti, selektori i kolektivi. Također, Neven (Vibration Addict) u trenutku pisanja ovog teksta u svojoj radionici izrađuje kutije i za Slavonija Vibes Soundsystem, čime će se broj domaćih soundova dodatno povećati.

No iako je ova kultura svoje adute najčešće prezentirala u dub i reggae svijetu, s godinama se ona proširila i na druge kulture i subkulture te su se tako na psy trance sceni pojavili Saso Mange koji ostaje zapamćen po (soundsystem) festivalu Free Mental na Cresu, kao vječiti domaćin trance floora u Harteri te sound mnogih psy trance događanja u Zagrebu i okolici, a ranije su već spomenuti i kao gosti na Seasplash Soundsystem editionu. Tu je i Teknobalism koji se ističe na tekno i free party sceni, a uz njih se zadnjih godina svojim djelovanjem ističe i Tobotoklo Sound System, dok se nedavno pojavio i porečki Tandava Sound System.

Iako ovaj tekst nije ni zagrebao ni površinu, on je ovdje da pokaže kako smo izgradili kvalitetnu, raznovrsnu i samoodrživu scenu u vrlo kratkom razdoblju. Ona je i dalje itekako živa i prateći je iz bliza ili iz daleka, jasno je da nadmašuje geografsko područje na kojem djeluje i uobičajene dosege ovog podneblja. Mnogo je uspomena ostalo nespomenuto, a gostovanja inozemnih soundova nisu ni dotaknuta. Mnoštvo je tu i kvalitetnih producenata, selektora i kolektiva koji su debelo u soundsystem biznisu, ali da bi se sve skupilo na jedno mjesto trebalo bi razmisliti o monografiji. Ali pričekajmo još do tog trenutka, jer ova scena još nije svoje rekla do kraja.

Tomislav Milićević

(ex-Reggae Hr, ex-Dreadloksi na mjesecini, Worries in the Dance (Radio Roža))

SOUNDSYSTEM

Baraba Dub Sound

Zagreb-Sombor-Pula-Šibenik

Baraba Dub Sound Kolektiv čini/činio/činiti će nekolicina nostalgčnih sentimentalaca/kikoji se nisu mogli pomiriti s prodajom starih Digitron kutija (prvi sound system u Hrvata) te su oko njih sagradili imaginarni kolektiv, neprepoznatljiv zvuk, svojstven stil koji uspješno fercera spajajući Pestarzt i Kali Fat Dub, Warrior Charge i Harisov novi materijal.

Već nekoliko godina su na relaciji Zagreb-Sombor-Pula-Šibenik. Čine ga mnogi vanjski i unutarnji suradnici i suradnice, a ovoga puta, samo za Vas, iz dubine Zagoraja na severu, bečke šume na zapadu, dubokog i mutnog Dunava na istoku i ko zna čega sve ne na jugu...Oni dolaze. Oni dolaze. Njihove hladne ruke vrele šamare ti nose zato spremaj obraze.

Superoperater: Dino (Prancing D.)

Glasnogovornik: KaliBal Chale Chakka

Bass Matters

Šibenski dub zvuk

Priča oko Bass Matters-a počinje 2009. godine u Šibeniku, kao želja nekolicine mladih da se promovira klupska i soundsystem kultura na tim područjima. Kao organizacijski tim su ugostili mnoge domaće snage kao što su Trip to Zion kolektiv, Digitron Soundsystem, Mayo, Meniga, Implant, Bamster, Dr. Obi, Juice, Pistolero... Bass matters ekipa je uz organizaciju događanja počela slagati i svoj vlastiti soundsystem. Tako nastaje i Bass Matters Soundsystem, dvojac otvoren za sve smjerove bass linija, ali najviše dubokih dub linija ...

Boca Soundsystem

Zadarski soundsystem

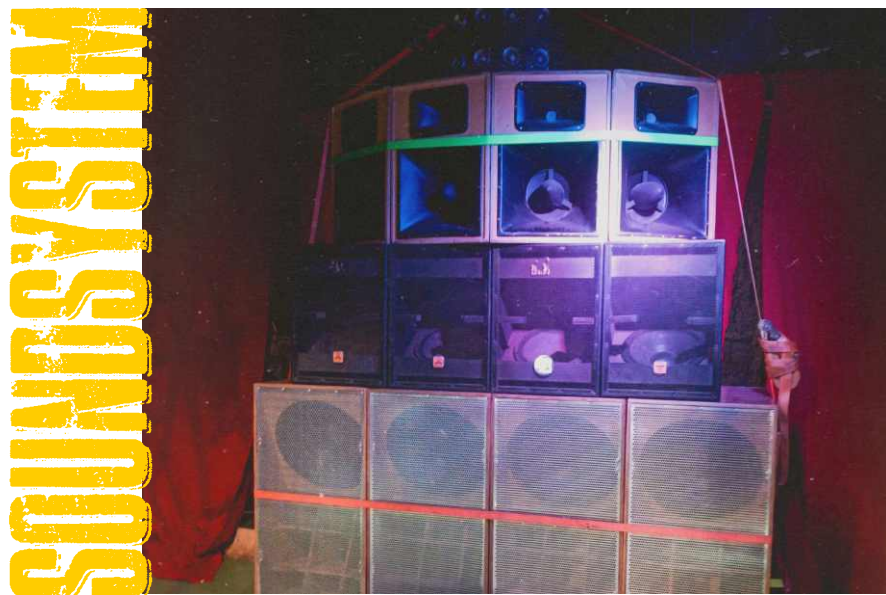
Već otprije navučeni na bass kulturu započinju s kaotičnim partijima po raznim ruinama grada Zadra 2010. godine. Glazba je tada bila raznolika no doživljaj nije nikad bio potpun pa prirodnim slijedom događaja započinju s gradnjom vlastitog sound sistema. Izgradnjom sistema ostvaruju razna nova iskustva, prolaze skoro cijelu državu uzduž i poprijeko zahvaljujući dragim ljudima koji su ih zvali da puštaju glazbu ili samo podebljaju doživljaj partija.

Iako je ispočetka izbor glazbe bio raznovrstan u zadnje vrijeme gravitiraju dubu. Danas, sistem i dalje raste, testiranja i nova saznanja dio su svakodnevnice, a diskovi i kutije sve punije masnih traka.

Digitron Soundsystem

Jedni od najstarijih

Osnovan 2007. godine u Zagrebu, od strane Jahstice Sound ekipe (Robi / Igor) i Vrkija (Radikal Dub Kolektiv). Ideja koja ih je vodila je da napokon netko u Hrvatskoj (a i šire) napravi pravi sound system namijenjen dub/reggae glazbi. Nakon dvije godine čini se da su to i uspjeli, ali utrka s opremom se nastavlja! Osim ideje dobrog sounda, jedna od ideja Digitrona je i promicanje pozitivnih ideja te informiranja ljudi da postoji i drugačiji pogled na svijet i te drugačiji način života od onog "zadanog" televizijom i babyloonskim načinom konzumersko- bezidejnog "umiranja". Digitron Sound djelovao je u Mastersu s dub večerima, te su pokretači International Dub Meetinga u Zagrebu, koji se održava četvrtu godinu zaredom i ugostio je Dandelion Sound System, Weeding Dub, Humble I, Webcam HI-FI, Jah Free, BRStylers, Coptic Sound, OBF Sound System i Roots Collective.

Heavy Duty Sound System

Najfiniji zvuk Istre

Negdje Između hodnika Rojca i hemoka na pločama, Igor i Filip su stavili teret na leđa prozavši se najfinijim zvukom Istre - Heavy Duty Sound Sytem. Konstantno u borbi da usavrše zvuk, preprodaju opremu i dobiju još koji decibel, from geeks by geeks, mladi veterani šilje sve stilove reggaea original yardie style. Roots to year 3000 dubs! Najfiniji zvuk Istre inna world premiere, young veterani su napravili novu mašinu za potrese i pretrese.

Nettle Soundsystem

Original Drava Dubs

Nettle soundsystem napravljen je 2021. godine kroz EU projekt Foruma udruga nezavisne kulture iz Koprivnice te je i rezidencijalni sound istimenog prostora.

Cijela priča oko systema započinje davne 2003. godine kad je par mladih pankera, kasnijih članova Udruge Kopriva, prvi put čula i vidjela Radikal dub kolektiv i zacementirala svoju ljubav prema najmasnijem i najsubverzivnijem ritmu koji postoji - dubu! Logično, ljubav se kroz istraživanje i prvi šus bassa iz Digitron sounda 2008. pretvorila u očaranost cijelom sound system kulturom i početak organizacije dub/reggae žurki Bass madness u Koprivnici da bi sa stvaranjem jezgre dub manijaka okupljenih u Nettle army konačno i u praksi zaživjela ideja koprivničkog systema.

Stroj upogonjen "21 drajverima na scoopovima stvoren je da kopa grabe po podravskim ravnicama, a misija ekipe koja ga pegla je da prenosi duboke vibracije svih reggae izričaja, od rootsa, dubwisea pa do novih zmazanih stepera i digitala s misijom širenja poruke jedne velike ljubavi i otpora babilonskom opresiji!

SOUNDSYSTEM

Roadtrippersoundsystem

Sound system iz Siska

Roadtrippersoundsystem osnovan je 2011. godine kada su se prijatelji Vedran Šimunec (Little Vex) i Luka Sertić (Roadtripper3000) upoznali na partyu. Nastalo je veliko prijateljstvo koje je stvorilo i RoadTrippers (akustični reggae, ska, psydub bend). Nakon godina nastupa na raznim festivalima, klubovima i restoranima, pojavila se ideja da se stvori sound system koji će stanovnike Siska, ali i Hrvatske, okupiti za uživanje i širenje dub i bass kulture. Izgradnja sound systema započela je krajem 2018. godine, a završena je sredinom 2019. godine, gradnjom šest scoopova, bass kutija. Sound system u potpunosti je izgrađen u Kaliforniji, a zatim je isporučen kontejnerima preko pola svijeta, dovršivši najveće putovanje svog postojanja. Roadtrippersoundsystem sada je dostupan za zabave i svirke u Hrvatskoj i Europi s originalnim dubwise produkcijama.

Vibration Addict Soundsystem

Soundsystem iz Sutivanca

Vibration Addict je ručno rađeni soundsystem iz Sutivanca, sela u unutrašnjoj Istri koji nastaje početkom 2015. iz čistog hobija i ovisnosti o dub muzici. Iza njega stoji soundsystem operater i selektor Neven Šugar, koji je 2014. počeo raditi svoj soundsystem iz potrebe da dub muziku osjeti u pravom smislu. Kutije koje sam izrađuje radi po uzoru na originalne engleske I jamajkanske soundsysteme pogonjene visokokvalitetnim komponentama. Od početka mu je u prvom planu kvaliteta i čistoća basa, zato već više od sedam godina od njega čujemo istu zvučnu sliku. I od početka se drži načela da zvučnici imaju manje watta i da soundsystem ima više kutija za najbolje rezultate.

Tako počinje predstavljati svoju ideju lokalnoj zajednici i odmah se je navukao na to da zabavlja ljude. Pa u cilju da zadovolji svoje strasti i zarazi druge sa soundsystemom i dub muzikom započinje serije događaja na svojoj kampanji, Dub inna di Brajde i Bass Kampanja. U 2020 počinje uređivati svoju šumu za događanja uz testne partije. Sljedeće godine šuma dobiva ime Zion Boška, mjesto za soundsystem zabave. Događanja su se prošle sezone

održavali jednom mjesečno uz reggae/dub izvođače, a bilo je događaja kada je bila obuhvaćena i sva bass muzika. Godine 2022. u Zion Boški organizira soundsystem festival svjetske klase uz najpoznatija imena sa scene. Od samih početaka kao podrška na mikrofону mu se pridružuje Disciple Mark I, i tako održavaju sessione u soundsystem stilu. U proteklim godinama sudjeluje na festivalima Outlook, Seasplash, Escape the City i sličnima, kao i na događanjima van Hrvatske. Koliko je ovisan o soundsystemu, toliko je i o novoj muzici, tako ćete na njegovim sessionima uglavnom plesati uz najnovija izdanja brže i melodične dub produkcije. Stil muzike koju najviše pušta može se opisati kao rootical steppa dub, ali ne zaostaju puno ni ostali stilovi sve od rootsa do futurističkih zvukova duba.

KORDOOM HIFI (Karlovac)

Pozitivan odnos punkera i dubera dobro je zabilježen u reggae/dub historiofrafiji, no odnos doomera i dubera čini se kontradiktornim dok ne uzmemo u obzir konvencije jednog i drugog žanra. Fokus na niske frekvencije, duge i jednolične kompozicije, ljubav prema biljci izrasloj na grobu kralja Salomona, samo su neke od stvari koje spajaju ova dva naizgled kontradiktorna žanra. Kako su strastveni oko svih foundation stilova, selekcija im obuhvaća sve od zlatnog doba JA Rootsa preko UK Rootsa do UK Steppersa s naglaskom na bassu više nego na kicku!

Old Lady Sound

- Već desetak i nešto godina Petar Podvezanec se u slobodno vrijeme bavi elektronikom i izradom hi-fi zvučnika. Oduvijek je htio raditi s elektronskim cijevima pa je nedavno s police uzeo knjigu (koju je dobio na poklon od frenda) pod imenom 'Lampaška pojačala'. Kako ju je krenuo čitati tako je počeo i nabavljati dijelove te polako raditi prvo cijevno pojačalo. Nakon toga je uslijedilo još pojačala. Prije godinu dana odlučio je napraviti i vanjski soundsystem s malo jačim soundom drukčijeg zvuka (jer su drajveri tog monstruma elektronske cijevi'), nazvavši ga Old Lady sound. Od 2002. uveseljava Ludbreške sugrađane sa svojom laganom reggae/dub, trip hop i D'n'B muzikom

Munchies Sound System

Pulski sound system

Munchies Sound System je projekt pokrenut 2013. godine kada se dvoje prijatelja odlučuju upustiti u izgradnju prvog pulskeg soundsystema posvećenog roots i dub glazbi. Inspiraciju nalaze u pionirima balkanskog duba, Digitron Sound Systemu i talijanskom veteranu Warrior Charge sound systemu koji im omogućuje prve kutije i lekciju o tehničkom dijelu sound system priče te uz čiju pomoć započinju izgradnju vlastitog sound systema. Poruka koju se trude podijeliti svojim jakim vibracijama je pozitiva, otvorenost uma ka novim iskustvima i ujedinjena borba protiv babylonske opresije i sveopćeg ignoranca.

SOUNDSYSTEM

SANDOKAN HI FI

Roots & Culture

Sandokan Hifi je roots & culture sound system, osnovan 2006. godine, podrijetlom iz Hannovera i Berlina, Njemačka, već sedam godina djeluje iz Zagreba kao svoje baze. Kao rezidencijalni sound system na Dub Disorder sessionsima u Zagrebu i na beach stageu Escape The City Festivala u Istri i svirajući na mnogim zabavama i festivalima širom regije, Sandokan Hifi poznat je po upečatljivim selekcijama rootsa i duba od 100% vinila u pravom reggae sound system stil

Saso Mange Soundsystem.

U potrazi za svetim gralom, smislom života i mitskim simbolima stvaranja, leteći cirkus sakupljača sekundarnih sirovina, pojačan transcendentalnim pulsiranjem svemira tj. psihodeličnim rakijama, daje život pravom Sistemu; Soundsytemu.

Tako barem kaže legenda.

Značenje termina "Saso Mange"; u prijevodu s jezika slobodnog naroda: "Ima svega!" i "trista čuda" u praksi opisuje veseli tim vremenskih bandita; posvećenih tehničara, velikih filozofa i kombinatora predanih realizaciji kvalitete zvuka za dobar provod modernih hodočasnika, klubovima, planinama, šumama i livadama, sprovodima, vjenčanjima i rođendanima. Samo tvrdo, misao je vodilja. :)

SOUNDSYSTEM

SOUNDSYSTEM

Seasplash soundsystem

SOUNDSYSTEM

Old lady soundsystem

Roadtrippersound

Barabadub soundsystem

Vibration addict soundsystem

Boca soundsystem

Sandokan hifi soundsystem

Limiter soundsystem

Kordoom Hifi soundsystem

Rebel station soundsystem

Nettle soundsystem

Bassmatters soundsystem

6. RIJEČNIK SOUNDSYSTEM KULTURE:

A

adapter (eng. adaptor) – uređaj za prilagođavanje aparata nekim novim funkcijama, za promjenu napona struje i sl.;

audio (lat. audio – slušam) – tonski, zvučni, čujni, zvukovni, zvuk

B

bas (tal. basso, iz kasnolat. bassus: nizak, dubok) – najdublje frekvencije koje se mogu proizvesti na zvučnicima

brika - speakon kabel koji se koristi za povezati 2 zvučnika - iz jednog u drugi

C

cerada – nepromočivo debelo, voskom natopljeno i ulašteno platno ili drugo kakvo tkanje za prekrivanje soundsystema

control tower – povišena tehnička struktura tj. cjelokupna tehnička oprema potrebna za sveobuhvatnu kontrolu zvuka koja se emitira na soundsystemu; to bi često kontrolirao operater (vidi pod operater)

D

dancehall – stil jamajčanske popularne glazbe koji je nastao unutar političkih turbulencija kasnih 1970-ih i postao dominantna glazba Jamajke 1980-ih i 90-ih; središnji dio dancehalla je deejay (DJ), koji repa preko prethodno snimljenog ritamskog obrasca (bas gitara i bubnjevi) ili tzv. duba

delay – odgoda; uređaj za stvaranje zvukovnog efekta jeke; tehnika obrade zvuka pri čemu se stvara učinak sličan jeki: nakon izvornog zvuka slijedi odgođeni zvuk. Odgođeni signal može se reproducirati više puta ili ponavljati kako bi se stvorio zvuk jeke. Postoji analogni i digitalni

duct tape – naziva se i duck tape; ljepljiva traka

drajver (eng. driver) – pokretač; membrana koja proizvodi zvuk određene frekvencije; izgleda poput stošca; površina drajvera pomiče se naprijed-

natrag kako bi proizvela zvuk. Dolaze u različitim veličinama i postoje različiti načini njihova rada, ali općenito se dijele na tri vrste: tweeter driver (iznad 2000 Hz), midrange driver (200 Hz do 2000 Hz) i woofer driver koji upravlja niskofrekventnim basom (ispod 200 Hz)

dub – oblik jamajčanske glazbe nastao iz ska i reggaea u 1960-im godinama; Nastao je kao glazba studijskih inženjera koji su objavljivali instrumentalne verzije B strana singlova

dubplate – Dub Plate je posebno prešanje fonografske ploče koju koriste DJ-i za reprodukciju ekskluzivnog miksa ili pjesme prije izdanja; ekskluzivna pjesma kojoj samo ljudi s utjecajem imaju pristup

dubstep – glazbeni žanr koji je nastao u južnom Londonu, u Engleskoj kasnih 90-ih godina prošlog stoljeća po uzoru na dub, techno, reggae, drum and bass, jungle itd.; karakteriziraju ga sinkopirani ritmički obrasci s istaknutim dubokim frekvencijama; stvoren za plesni podij i proizveden da se čuje na soundsystemu

dubwise – pojam nastao na Jamajci; kada se za neku pjesmu kaže da je dubwise znači da ima duboku, definiranu basovsku liniju koja podsjeća na klasični reggae ili dub.

E

europa – ??

G

gramofon – sintagma od grčkih riječi grámma: zapis + phōné: glas, zvuk; uređaj za reprodukciju zvuka s gramofonskih ploča; gramofon je patentirao Amerikanac njemačkih korijena Emile Berliner 1887., koji je unaprijedio Edisonov fonograf tako što je spiralni zapis stavio na ravnu ploču, a ne na dotadašnji cilindar.

gramofonska ploča – nosač zvučnih informacija u obliku okrugle ploče od polimernoga vinilnoga materijala poli(vinil-klorida), s urezanom spiralnom brazdom (širine na vrhu 0,05 do 0,1 mm) od vanjskog ruba prema sredini

gurtna – zatezni remen; služi za povezivanje zvučnika soundsystema

H

horna – zvučnik trube je zvučnik ili element zvučnika koji koristi akustičnu trubu za povećanje ukupne učinkovitosti pogonskog(ih) elementa(a). Horna se može smatrati "akustičnim transformatorom" služi za poboljšanje učinkovitosti spajanja između zvučnika i zraka

hog scoop – vrsta posebno dizajniranog zvučnika soundsystema; postoji hog i super scoop; prvi red zvučnika gledano od dolje prema gore (pogledaj pod scoops)

I

igla (gramofonska) – naziv se upotrebljava za mnoge predmete šiljasta oblika (ukrasne igle, igle pribadače, igle za pletenje, igle za kosu, gramofonske igle itd.)

interface – uređaj ili program koji korisniku omogućuje komunikaciju s računalom??

J

jack – spojni kabel

K

kablovi – izolirani vod koji služi za prijenos i raspodjelu električne energije (energetski kabel) konkretno za prijenos zvuka

kikovi – drugi red zvučnika soundsystema gledano od dolje prema gore; proizvode basovske frekvencije više od subova; naziv onomatopejski opisuje zvuk

klapna – ??

kutija – naziv za zvučnike; upotreba unutar kulture: npr. „nosimo kutije“

L

letva (produžna) – Strujne letve se koriste za spajanje više električnih uređaja na samo jedan priključak. Strujne letve su još popularno zvane "produžni kabel", što nije u potpunosti krivo jer često ispunjavaju i tu svrhu, ovisno o modelu. Također dolaze sa prekidačem i bez njega, ovisno o potrebi, a mogu sadržati i prenaponsku zaštitu

linkani kanali – opcija na pojačalu pomoću koje u 2 kanala istog pojačala šaljemo isti input

M

master –

MC (master of ceremonies) – netko tko djeluje kao domaćin događaja, posebno predstavljanjem izvođača; u hip-hop glazbi MC se ponekad koristi kao sinonim za "reper" ili "umjetnik"; u popularnoj kulturi Jamajke, soundsystem je skupina DJ-a, inženjera i MC-ja koji sviraju ska, rocksteady ili reggae glazbu; pojam se koristi i danas za govorenje i pjevanje preko pjesama

mids – srednji red zvučnika na soundsystemu; treći red gledano od dolje prema gore; puštaju više frekvencije od kikova i sabova

mikrofon (majk) – uređaj za pretvaranje zvuka u mehaničku i potom u električnu energiju (električni signal); unutar kulture koriste ih MC-ijevi i selektori koji najavljuju sljedeću pjesmu

mikseta – dio tehničkog sustava za snimanje i (ili) emitiranje govora, glazbe i drugih zvukova kombiniranjem različitih izvora tih zvukova.

mic check – isprobavanje radi li mikrofon; ujednačavanje glasnoće sa pjesmama

mrežica – zaštitna metalna navlaka (ili od drugih materijala) koja štiti drajvere od udaraca i oštećenja. Uz zaštitnu može imati i estetsku ulogu

O

operater (eng. operator; equipment controllers) – ulogu operatera često preuzima selektor, ali je također uobičajeno da soundsystem ima posvećenog operatera koji podešava cjelokupni zvuk soundsystema za određeni prostor i upravlja njime za vrijeme live sessiona

ormarić – prijenosni elektro ormar koji nam pomaže da soundsystemu omogućimo jaču, trofaznu struju i dostatnu energiju za rad svih komponenti

P

paraflex – dizajn zvučnika; drajveri otpuštaju zvuk prema unutrašnjosti zvučnika

pojačalo – elektroničko pojačalo koje za svoj rad treba istosmjerni izvor napajanja, a služi za pojačanje električnih signala; za svaki red zvučnika soundsystema uobičajeno se koristi posebno pojačalo ili čak i dva, ovisno o izlaznoj snazi drajvera

R

rack – sanduk za pojačala i ostalu tehničku opremu koji omogućuje lakši transport teške opreme i mogućnost slaganja „control towera“

rasta – skraćeno od rastafarijanac; afroamerički vjersko-politički pokret koji odbacuje većinu bjelačkih kulturnih stečevina, smatra crnce izabranim narodom, a Etiopiju obećanom zemljom; naziv pokreta nastao spojem feudalnoga naslova ras i osobnog imena etiopskoga cara Hailea Selassiea I. (Tafari Makonnen); u okviru pokreta nastao je glazbeni pravac reggae

reggae – stil popularne glazbe koji je nastao na Jamajci kasnih 1960-ih i brzo se pojavio kao dominantna glazba u zemlji; do 1970-ih postao je internacionalni stil koji je bio osobito popularan u Britaniji, Sjedinjenim Državama i Africi. Općenito ga se doživljavalo kao glas potlačenih; prema ranoj definiciji u rječniku The Dictionary of Jamaican English (1980.), temelji se na ranijem obliku jamajčanske popularne glazbe (ska), i koristi teški ritam od četiri takta koji pokreću bubnjevi, bas gitara, električna gitara i guiro, valoviti štap koji se trlja običnim štapom

reverb – efekt podrhtavanja ili odjeka koji se dodaje zvuku, često elektroničkim uređajem. Popularan u dub glazbi i live soundsystem nastupima

riddim – dolazi iz jamajčanskog govora, a predstavlja izgovor engleske riječi za ritam (rhythm); kada se koristi u reggae kulturi taj pojam se odnosi na instrumentalni dio pjesme; određeni se riddim može koristiti kao podloga u različitim pjesama

roots – podžanr reggaea (puni naziv roots reggae) koji se bavi svakodnevnim životima i težnjama Afrikanaca i onih u afričkoj dijaspori, uključujući duhovnu stranu rastafarijanizma, oslobođenje crnaca, revoluciju i slavljenje Boga, koje rastafarijanci nazivaju Jah; odigrao je veliku ulogu u transformaciji nacionalnog identiteta Jamajke iz anglofilske britanske postkolonije u "svjesnu" crnačku naciju s ponosnim afričkim nasljeđem

rude bwoy – žargonski izrazi koji su nastali u uličnoj kulturi Jamajke 1960-ih, a koji se koriste i danas; član skupine tinejdžera iz niže ili radničke klase 1960-ih, poznatih po slušanju ska glazbe i maloljetničkoj delinkvenciji; nadahnuli kasniju modu "nepristojnih dječaka", moodsa u Britaniji

S

selektor, selekta (eng. selector, selecta) – izvorno, onaj koji odabire i prosljeđuje ploče (vinile) onome koji ih pušta na soundsystemu; potječe iz reggae/danchall glazbe, ali danas se riječ koristi za opisivanje DJ-a, što je općeprihvaćeno unutar soundsystem kulture

ska – prvi autohtoni urbani pop stil Jamajke. Razvio se kasnih 1950-ih iz ranog jamajčanskog oblika rhythm and bluesa koji je oponašao američki rhythm and blues, posebno onaj proizveden u New Orleansu pomoću mobilnih diskoteka zvanih sound systemi. Pojavio se novi ritam koji je pomiješao američki boogie-woogie s utjecajima karipskog folklor, ponajviše kubanskog mamba i menta, jamajčanske plesne glazbe koja je predstavljala temeljni ritam nove glazbe; naglasci su na drugu i četvrtu dobu

skretnica – audio skretnice su vrsta elektroničkog filtera koji dijeli audio

signal u dva ili više frekvencijskih raspona, tako da se signali mogu slati u zvučnike koji su dizajnirani za rad unutar različitih frekvencijskih raspona. Skretnice mogu biti aktivne ili pasivne.

Pasivne skretnice vjerojatno su najčešća vrsta audio skretnica. One koriste mrežu pasivnih električnih komponenti (npr. kondenzatora, induktora i otpornika) za razdvajanje pojačanog signala koji dolazi iz jednog pojačala tako da se može poslati na dva ili više pogonskih zvučnika (npr. niskotonac i vrlo niska frekvencija subwoofer, ili woofer i visokotonac, ili kombinacija woofer-srednjetonsko-visokotonski zvučnik)

sirena – uređaj i vrsta zvuka koji se uglavnom koristi u dubu. Obično je to relativno jednostavan oscilator, smješten u kutiji, često dopuštajući promjenu različitih valnih oblika okretanjem potencijometara koji kontroliraju visinu, brzinu i druge parametre. Dub sirene se često aktiviraju tipkom, ponekad se mogu prebacivati između kontinuirane sinteze jednim pritiskom tipke ili emitiranja zvuka samo kada se tipka drži

šuko – U trofaznim električnim mrežama uz tri fazna vodiča instalacija sadrži poseban nul-vodič i poseban zaštitni vodič. Stoga priključni kabeli trofaznih električnih uređaja trebaju imati pet vodova, a priključak se izvodi trajnim priključkom ili trofaznom šuko utičnicom i takvim šuko-utikačem. Takve utičnice i utikači uz fazne priključke sadrže pomoćne kontakte na koje se priključuje nul-vodič i zaštitne kontakte na koje se priključuje žuto-zeleni zaštitni vodič.

speakon – naziv za električni konektor koji se uglavnom koristi u profesionalnim audio sustavima za povezivanje zvučnika i pojačala.

spring reverb – zvučni efekt odjeka; posebna vrsta reverba koja je bila popularna od 1960-ih; zvuk se dobiva kroz opruge koje selektor potegne prstima, te stvara iluziju odjeka; rezultat je metalni, oštri odjek; postoji inačica softvera, ali originalni su hardverski

sound check – provjera zvuka je priprema koja omogućuje selektoru da isproba dio selekcije na soundsystemu

sound boy – dolazi iz stare kulture dancehalla; općenito svatko tko se bavi

glazbom može biti DJ ili MC; može se koristiti pozitivno, ali i negativno (netko je "dječak", kao dijete); naziv za selektora

sound system – zvučni sustav; u jamajčanskoj popularnoj kulturi, sound system je skupina disk džokeja, inženjera i MC-ja koji sviraju ska, rocksteady ili reggae glazbu; oprema i povezano osoblje koje se koristi za emitiranje glazbe unutar određene lokacije; obično bi se sastojao od sustava za reprodukciju glazbe (gramofoni, ??), pojačala, zvučnika, mikrofona, operatora (kontrolera opreme), selektora itd.

stepper – nije zapravo stroga definicija žanra, ali u klasičnim reggae stilovima to često znači da bubnar svira bubanj na svim četvrtinama u stilu "four-on-the floor". Stepping je i sleng za "ples", pa nazvati pjesmu "steppa" u osnovi samo znači da je namijenjena da bude plesna

srednji (zvučnici) – vidi pod kikovi

sub – puni naziv subwoofer; zvučnik dizajniran za reprodukciju niskih audio frekvencija poznatih kao bas i sub-bas, niže frekvencije od onih koje (optimalno) mogu generirati obični wooferi; tipični frekvencijski raspon za subwoofer je oko 20-200 Hz; nikada se ne koriste sami, jer su namijenjeni za povećanje niskofrekventnog raspona zvučnika koji pokrivaju više frekvencijske pojaseve (kikovi, midovi, topovi); dok se pojam "subwoofer" tehnički odnosi samo na drajver zvučnika, u uobičajenom govoru, izraz se često odnosi na drajver subwoofera montiran u kućište zvučnika (cijela kutija vidi pod kutija)

super scoops – vrsta posebno dizajniranog zvučnika soundsystema; najveće kutije, prvi red gledano od dolje

T

top (zvučnik) –

trisdvojka – kabel za trofaznu struju

W

woofer – basovski zvučnik; tehnički izraz za drajver zvučnika dizajniran za proizvodnju zvukova niske frekvencije, obično od 50 Hz do 1000 Hz

X

xlr – kabel koji povezuje različite elemente tehničke opreme potrebne za pokretanje soundsystema; pojačala sa skretnicom, skretnicu sa miksetom i sl.

4-pinski konektor – koji povezuje zvučnike sa pojačalima

7. SIGNAL FLOW

Jeste li se ikada pitala odakle kreće zvuk i čemu toliko kablova da bi slusali muziku, kad je dovoljan jedan bluetooth JBL ili jedan mini jack
Probati ćemo skupa proći signal-flow, kako zvuk sa ploče dođe do vašega uha.

Krenimo od izvora zvuka, a to može biti ploča - vinil, ili CD ili laptop, ajmo uzeti za primjer nama omiljeni vinil.

Za reproducirati vinil treba nam gramofon, za imati gdje spojiti gramofon treba nam phono - pretpojacalo koje inače pronalazimo u DJ mixeru ili Preampu.

Gramofon se spaja putem 2 kablova (RCA ili u žargonu činč) + kabel mase (uzemljenje) koji nam omogućuje da nam gramofonski signal ne šumi.

Nakon ovog osnovnog djela signal može ići:

u procesor zvuka, u žargonu zvana skretnica, koja će podijeliti zvuk u raspon frekvencija koje će poslati u pojačala i kasnije u zvučnike

ako koristimo preamp, što mnogo reggae soundova koristi, spajamo direktno sve u jedan uređaj, koji nam služi kao DJ mixer, jer s njime kontroliramo zvuk i frekvencije, i kao skretnica, jer nam je unutar preampa već postavljena skretnica iz koje idemo u pojačala i kasnije u zvučnike. U preamp se mogu spojiti i efekti, dub sirene itd.

Najčešći slučaj, makar na Balkanu (ponajviše zbog cijene preampova) situacija je sljedeća:

gramofon se spoji u dj mixer, dj mixer se spoji na skretnicu putem 2 XLR kablova, a iz skretnice idemo (većinom XLR kablovima, na starijim pojačalima se nađu "jack" ulazi) prema ulazu (inputu) pojačala.

Iz pojačala izlazimo putem Speakon kablova sa kojima stižemo do zvučnika, dajući im signal i snagu iz pojačala.

Ovo je standardni signal flow, prateći ovaj put signal stigne od ploče do zvučnika.

7. KABLOVI

Kao što žile ljudskim tijelom provode krv i razne minerale, tako i kablovi prenose informacije i zvuk prema zvučnicima i opremi. Kako bi informaciju prenijeli na siguran i što kvalitetniji način, moramo se upotrijebiti elektrotehnikom, fizikom te poznavati osnove matematike.

Ovisno o vrsti informacije koju prenosimo, koristit ćemo točno odgovarajuće kablove i konektore za čiji savršeni rad treba ispuniti određene uvjete i zahtjeve.

Kroz energetske kablove za napajanje protječu velike struje koje stvaraju velika magnetska polja i tako mogu unijeti smetnje u audio sustav. Takvi kablovi moraju biti fizički odvojeni od informacijskih koji prenose male napone i struje (zvuk). Informacijski kablovi su znatno manjeg presjeka od napojnih, dimenzionirani na točnu duljinu i presjek kako ne bi bilo nepotrebnih smetnji, padova napona na duljini i gubitaka u bakru. Oni su opleteni pocinčanim bakrom koji se uzemljuje.

Treći tip kablova prenosi informaciju velike snage prema zvučnicima, oni se također matematički dimenzioniraju i moraju se provlačiti odvojeno od napojnih (kako nebi prikupljali smetnje) i od informacijskih (kako im nebi stvarali smetnje). Izolacija i plašt moraju biti visoke kvalitete kako bi se izbjegli kvarovi zbog vanjskih utjecaja (sunčevo zračenje, kiša, vlaga, temperaturne razlike, gaženje i potepanje ...).

Konektori trebaju biti lemljeni i presvučeni izolacijskim bužirom, kontakti se preporučuju posrebrni (najbolja električna provodljivost) ili pozlačeni (nema korozije).

Ručni izrađeni kablovi (ne kupovni) su bitni jer stvaraju zajedništvo i suradnju između ljudi i sounda, to je samo jedan od sastojaka u velikom receptu za dobar zvuk.

Dino Grgurić, Udruga mladih 'Revolution'

9. IZRADA ZVUČNE KUTIJE "SUPERSCOOPER 18""

by Šugar Neven(Vibartions Addict Soundsystem)

U sklopu brošure je izrađen uradi sam instrukcije kako izraditi zvučnu kutiju SuperScoop 18" a instrukcije je izradio i fotografirao profesionalni stolar Šugar Neven iz Sutivanaca prilikom izrade superscoops zvučnika koje izrađuje za novi hrvatski soundsystem na hrvatskoj sceni Slavonija Vibes Soundsystem

Neven Šugar je profesionalni stolar koji je izradio Vibrations Addict Soundsystem sa kojim organizira razne događaje i glavni je organizator soundsystem festivala Zion Boška koji se održava kroz ljetne mjesece u središtu Istre Sutivancu. Uz brojne obaveze sa soundsystemom i organizacijom festivala Zion Boška, radi na izgradnji prvog slavonskog ručno rađenog soundsystema Slavonija Vibes Soundsystem u suradnji sa udrugom Revolution iz Valpova i organizatorima Reunited festivala u Valpovu.

Kroz foto tutorial ce vam uz svaku fotografiju biti objašnjen proces izrade, potrebni alat i materijali za izradu

IZRADA ZVUČNE KUTIJE "SUPERSCOOPER 18""

- POTREBNI ALAT:

- Ručna glodalica
- Ručna ili stolna blanjalica
- Baterijska bušilica
- Ubodna pila
- Vibraciona brusilica
- Stege
- Dlijeto
- Punte za bušenje drva

MATERIJAL:

- Šperploča breza, 13 slojna, 18 mm
- Šperploča savitljiva 9 mm
- Vijci 4x50
- Vijci 3,5x30
- Ljepilo vodootporno
- Kit za drvo

ODREĐIVANJE MJERA ZA ELEMENTE I NARUDŽBA MATERIJALA

Plan za superscooper 18" pronađemo na stranici speakerplans.com

Na osnovi plana odredimo dimenzije svakog elementa.

Jedni od trgovina sa šperpločom brezom su Elgrad i Conty. Na njihovim stranicama potražite tablicu za narudžbu i upišite mjere koje ste uzeli od plana, i naručujete materijal šperploča breza, 13 slojna, 18 mm debljine. Također naručujete i savitljivu šperploču 9 mm za radijus.

IZRADA KUTIJE PO OPERACIJAMA

1.CRTANJE BOKOVA

Prema planu nacrtamo bokove od kutije. Vodimo računa da precizno nacrtamo tj. da su potpuno identični lijevi i desni bok, kao i o tome da crte nisu predebele, kako bi što točnije označili gdje izrađujemo kanal za pregrade.

2. IZRADA ŠABLONE ZA GLODANJE

Za preciznu izradu kanala treba nam šablona, nju izradimo na jednostavan način tako da spojimo dva duga komada i dva kratka. Pazimo da su duži komadi potpuno paralelni.

Isprobamo šablonu na nekom komadu koji nam ne treba.

Sa ručnom glodalicom glodamo kanal dubine 5 mm i širine 18 mm.

Kad smo napravili pokusni kanal onda isprobamo kako ulazi šperploča u kanal. Mora ulaziti lagano, nikako da treba sila da komad uđe u kanal, isto tako kanal ne smije biti preširok kako nebi bilo lufta.

3.FIKSIRANJE ŠABLONE

Kako bi što točnije centralizirali šablonu napravite si dvije iste tanke letvice/lesonita. Pomoću njih ćemo preciznije i lakše odrediti sredinu. Stisnemo šablonu sa dvije stege.

4.IZRADA KANALA

Ako smo na drugom koraku dobro testirali šablonu i uvjerali se da radi savršene kanale, onda sada sa ručnom glodalicom izrađujemo kanale.

5.ČIŠĆENJE KUTEVA

Na nekim mjestima će trebati očistiti kut, to radimo sa dljetom.

6.BRUŠENJE KUTEVA OD KANALA

Sa brusnim papirom granulacije 120, ručno pod kutem brusimo kuteve od kanala. Paziti da se kutevi ne previše obruse.

7.KANALI NA BOKOVIMA SU GOTОВI

8.OZNAČAVANJE KUTEVA NA PREGRADAMA

Kada smo spremili bokove, onda pristupamo pripremi unutarnjih komada/pregrada. Na planu su napisani kutevi od svakog elementa. Te kuteve označite sa kutomjerom na elemente na kojima se radi kut.

9.IZRADA KUTEVA NA PREGRADAMA

Kuteve radimo sa blanjalicom, najlakše je na stolnoj, ali tko je ograničen da može doći samo do ručnog alata, onda može poslužiti i ručna električna blanjatica. Blanjammo kut po označenoj crti, pazimo da je cijelom dužinom isto oblanjano.

10. BRUŠENJE KUTEVA NA PREGRADAMA

Sa brusnim papirom granulacije 120, ručno pod kutem brusimo kuteve od kanala.

11. ZAoblJAVANJE KUTEVA

Neke pregrade zahtjevaju da budu zaobljene na kraju/kutu. Zaobljimo ih pomoću brusnog papira ili glodalice.

12. SKLAPANJE SREDNJE PREGRADE

Kako bi lakše kasnije sklopili kutiju, najprije sklopimo pregradu koja ima dva mala komada na sebi, ta dva komada fiksiramo pomoću vijaka i ljepila, i onda zaobljimo kuteve.

13.BUŠENJE BOKOVA

Za bušenje bokova koristimo puntu od 4 mm. Razmak od rupe do rupe neka bude od 15 do 20 cm, ovisno od mjesta do mjesta, negdje će morati razmak biti i manji.

14. SKLAPANJE NA SUHO - PROVJERA KUTEVA

Kada imamo sve komade spremne onda složimo unutarnje pregrade u kanale i provjerimo ako su na komadima dobro napravljeni kutevi. Sve pregrade moraju lagano ući u kanale i svi kutevi moraju biti točno napravljeni da precizno legnu jedan uz drugog.

15. SKLAPANJE NA SUHO DRUGI BOK

Kada smo se uvjerali da je sve lijepo leglo na prvom boku, onda stavljamo drugi bok. Ovo je ujedno i trenutak kada ćemo saznati ako smo precizno izradili kanale i kuteve. Samo ako smo potpuno precizno sve napravili, onda ćemo moći lako drugi bok uglaviti u pregrade. Stisnemo stegama i provjerimo ako je sve leglo na svoje mjesto

16. BUŠENJE PREGRADA

Dok je kutija još tako sklopljena na suho onda bušimo rupe u pregrade kroz te rupe koje smo prije napravili. Bušimo sa puntom od 2,5 mm, dubine ne više od 4 cm. To je obavezno napraviti kako pregrada nebi pucala kada bi se u nju zavido vijak. Isto tako kao kroz bokove, bušimo i spojeve kuteva, dio kroz koji prolazi vijak bušimo sa 4 mm, a dio kamo se vijak zavidava bušimo sa 2,5 mm.

Rasklopimo kutiju i očistimo sve komade od mrvica. Sve je spremno za sklapanje.

17. POČETAK SKLAPANJA - NANAŠANJE LJEPILA

Ljepilo nanesimo u kanale kako je prikazano na slici, 3 crte po dužini u kutevima i u sredini.

18. NANOŠENJE LJEPILA NA SVE STRANE

Na slici se vidi kako je naneseo ljepilo na boku i na pregradama

19. UMETANJE PREGRADA U PRVI BOK

Najprije umetnemo leđa od kutije, njih možemo odmah zavidati. Sve pregrade su namazane sa ljepilom i sjele na mjesto u prvom boku

20. STAVLJANJE DRUGOG BOKA NA MJESTO

S obzirom da smo se sa sklapanjem na suho uvjerali da sve ide na svoje mjesto kada stavljamo drugi bok, trebali bi i sada sa nanesenim ljepilom bez nekih većih problema moći uglaviti drugi bok. Ako ide na teže koristiti gumeni čekić za nabijanje.

21. STISKANJE STEGAMA

Kada smo se uvjerali da je sve lijepo leglo na svoje mjesto, stisnemo sa

22. VIDANJE BOKOVA

Za vidanje koristimo vide 4x50, zavidamo je toliko da glava bude 1-2 mm u drvu, kako bi ostavili mjesta za kit.

23. VIDANJE KUTEVA

Isto kao što vidamo bokove tako vidamo i kuteve.

Ovdje je važno za napomenuti da ove dvije operacije su uglavnom i jedna, tj. nije određeno što se prije zavidava, bokovi ili kutevi. Već se to radi kako situacija nalaže, bitno je pratiti situaciju kada zavidamo svaku vidu, nebitno da li u boku ili kutu, tako da zavidavamo onim redosljedom koji nam paše, vođeni načelom da treba paziti da su kutevi na svom mjestu

24. NANAŠANJE LJEPILA NA KUTEVE

Po svim kutevima prođemo crtu ljepila.

25. ZAGLAĐIVANJE LJEPILA

Ljepilo prođemo sa prstom

26. FIKSIRANJE OSTALIH ELEMENATA

Fiksiramo male pregrade u kutevima i pregrade po sredini za ukrućenje u unutrašnjosti. Sada su svi elementi sklopljeni, sada možemo fiksirati plafon od kutije, na isti princip kao i bokove.

27. REZANJE RUPE ZA ZVUČNIK

Sa ubodnom pilom režemo rupu za zvučnik, po mjerama iz plana tj. za zvučnik od 18 inča. Obrusimo rub.

28. IZRADA I FIKSIRANJE BOČNICE ZA RADIJUS

Na komadu šperploče nacrtamo odgovarajući radijus, odrežemo ga ubodnom pilom i obradimo brusnim papirom. Fiksiramo ga vijcima i ljepilom na njegovo označeno mjesto.

29. FIKSIRANJE FLEKSIBILNE ŠPERPLOČE

Na fleksibilnoj šperploči obrusimo/oblanjamo kraće krajeve, tako da lijepo na nulu legne na leđa i pod kutije. Kad smo se uvjerali da su krajevi dovoljno skošeni da prilipljuju na nulu, onda možemo izbušiti krajeve

gdje se vidaju sa puntom od 3,5 mm. Zatim namažemo ljepilom i stavimo savitljivu šperploču na mjesto. Zavidamo je sa vidama 3,5x30. Razmak vida neka bude oko 6 - 7 cm. Namažemo ljepilom po kutu i prođemo prstom.

30. IZRADA I FIKSIRANJE NOGICA

Od šperploče debljine 18 mm napravimo nogice, veličine otprilike 10x10 cm. Izbušimo ih na 4 mjesta i zaljepimo i zavidamo, vide upustimo malo više nego inače oko 5 mm.

31. KITANJE

Provjerimo da su sve glave od vida dovoljno upuštene, te očistite i ispušite sve djelove koji se kitaju. Nanesemo kit u nešto većoj količini nego je potrebno, tako da kada se osuši, ne ostane rupa.

32. BRUŠENJE

Vibracijom brusilicom brusimo kit i cijelu kutiju. Brusni papir neka bude granulacije 100

33. IZRADA RUPA ZA RUČKE I ZA TERMINAL

Pozicije za rupe su na dnu na ulazu u rupu, i gore na leđima pred vrh, tako da rupa bude u kosini koju pokriva pregrada. Dimenzija cca 10x4 cm. Rupa za terminal se radi na sredini leđa kutije.

34. GOTOVA KUTIJA

Kutija je gotova i spremna za farbanje. Koristimo boju za eksterijere. Zadnja stvar koja je ostala za odraditi prije ugradnje zvučnika je fiksiranje spužve. Pogledamo na planu tip spužve (polyesterska) i gdje se fiksira, i onda sa ljepilom zaljepimo spužvu na odgovarajuće mjesto.

10. INTERVJU VRKI DIGITRON SOUNDSYSTEM) REGGAE.HR

Sound system je bio diskoteka za sirotinju“

Intervju Vrki iz Digitron soundsystema na Reggae.hr portalu koji je je izašao povodom 10 godina Digitron sound systema 17 Svibanj 2018

Digitron sound system obilježava cijelo jedno desetljeće rada, iza njih su mnoge prođene ceste, brojna festivalska i klupska iskustva, a Vrki nam je ispričao kako izgleda živjeti sound system priču.

Reggae hr: Sound system kultura u Hrvatskoj sad i prije deset godina?

Vrki (Digitron): Pa sad, sound system "scena" je bila nikakava, odnosno nije je bilo u Hrvatskoj. Možemo početi pričati o 2007. kao početcima. Prije toga je bilo ilegalnih partija s rentanim razglasima po ilegalnim/legalnim partijima po šumama i bregovima oko Zagreba i Pule. Rekao bi da ta cijela priča počinje oko 98./99. Ja sam nekako od početka završio u toj priči, pomažući frendovima, većinom trenerima sa zvukom, jer su oni često bili prespaljeni za neke konkretne tehničke aspekte. Jednom se čak sjećam da nas je ekipica totalno pometena od acida uvjerala da će agregat ići na orangejuice kad je nestalo dizela. Nekoliko pokušaja partijanja na otvorenom u to vrijeme su pokušavali i neki drugi ljudi/ekipe, pa se sjećam i Sanjina iz Kingstoned sounda na Ponikvama, s Ilkom je vrtio neki dancehall. Mi smo bili klinci netom iz punka izašli, tražeći nove aspekte plesne muzike i svaki put bi se razočarali na tim partijima, jer je Sanjin vukao na dancehall, a mi se nikako nismo mogli poistovjetiti s homofobnim ili punanny tekstovima (iako nije bilo samo to). Tu počinje lagano u meni nemir, dub, i ideja o svom prvom sound systemu. U međuvremenu se Ilko i Sanjin sve više razilaze, Sanjin odlazi iz Bass Culturea, dolazi Zoki, i formira se Kingstoned sound i dućan. Mi sve više počinjemo ulaziti u bit duba, što s RDK, što s partijima koje se trudimo organizirati i u jednom trenutku sam zakuhao, bio sam navučen na zvuk scoop bassa, na taj bass, a nigdje kilometrima oko nas ni blizu ništa. U to vrijeme ja sam išao po svoju "dub hostiju" u London, Italiju, Nizozemsku. U Europi u to vrijeme nije bilo više od pet sound systema koji su bili roots and culture/conscious/dubwise orijentirani. U Engleskoj je bilo svašta, al je bila daleko. 2005. kupujem prva četiri pd1850 monster bass zvučnika i počinjem lagano skupljati pare za ostalo. U tom trenutku se negdje i polako počinju skupljati neki novi klinci, nova generacija koja na kraju postaje užasno bitna za daljnji razvoj. Tu se pojavljuju Robi (Dr.obi), Igor (Lo Peaks), Andrija (Jew Bwoy) te mnogi drugi (pozdrav svima i velika

pusa, you know who you are) i 2007. gradimo prva četiri scoop basa, i ajmo reć, da tu "oficijalno" počinje nešto što zovemo danas "sound system kultura u Hrvatskoj". U današnje vrijeme je sve puno drugačije, razvijenije, povezanije, na višem nivou, s puno novih ljudi, aspekata i muzičkih pravaca. I to je super, u ovom trenutku u Hrvatskoj što se tiče reggae/dub priče imamo Munchies (Pula), Vibration Addict (Istra), Boca (Zadar), Bass Matters (Šibenik), Rebel Station (Valpovo), Barabadub i nas (Digitron) u Zagrebu. To su sve reggae/dub soundovi. Osim nas tu su još Saso Mange i TeknoBalism (trance i tekno soundovi iz Zagreba), znači nevjerojatno mnogo novih divnih ljudi s idejom nabijačine! Hehehehehe... Ono što je pozitivno oko svega, da nema kompeticije, sve je bazirano na nekom rekao bih duhu suradnje, pomaganja, i zapravo na jednom puno više punk principu nego reggae. U reggae svijetu je mnogo clasha i natjecanja, što mi se nikada nije sviđalo. Kako graditi bolji svijet na postavama gnjilog, starog? Trenutno je divno u Hrvatskoj, i sound system scena nikada nije bila jača! Tak da je to super, ajmo vidjeti da li će sve vrit ići ili će napredovati... Općenito mi se čini da smo trenutno u fazi hiperkonzumerizma i hedonizma i nekako mi osim sound systema fali same muzike i edukacije. Da opet cijelu ovu priču odvedu u neki smisao jer ovako sve skupa postaje konzumerizam i jedna vrlo ugodna zabava, a trebalo bi biti više od toga.

Reggae hr: Sad kad si već spomenuo edukacijski dio, reci mi što je s Dubionicom (op.a. tehničkoj i produkcijskoj radionici)?

Vrki (Digitron): Posvađali smo se sa Sorosem, Soros nas je ukinuo. Ne, Dubionica je bila radionica koju smo radili nekoliko godina i zapravo je bila usko povezana s Attackovim radionicama te je bila aplicirana za projekte putem različitih platformi, a onda su u jednom trenutku obustavili financijska sredstva, grad je počeo davat manje novaca za takve projekte, a počeli su se i neki drugi ljudi baviti sličnim radionicama tako da mi se učinilo, barem što se mene tiče jer su tu bili i Andrija i Jadranko, da sa svojim znanjem nisam na nivou s obzirom na neke druge ljude koji rade slične stvari koji mogu to prikazati puno detaljnije, koji imaju neki background i pritom ući u sve aspekte. Druga stvar je da je interes pao. Neki ljudi koji su prije dolazili su ljudi koji su sad već upleteni u cijelu mjuzu, a klinaca koji pokazuju zanimanje baš i nema previše. Ali nije se ugasila, možda će se ponoviti još nekad. Recimo planiram za slijedeću

godinu raditi radionice na koje ću pozvati nekoliko stručnih ljudi koji znaju ući u materiju i raščlaniti ju u potpunosti pa će to biti radionica koja će biti na višem nivou u početku pa možda neće biti za početnike. Ali za neke ljude koji su sad već u tome mogla bi biti jedna kvalitetna radionica na osnovi koje bi svi mogli napredovati u tehničkom smislu. Ali imam još složeno staro predavanje pa ako se netko interesira, nek mi se javi, poslat ću mu cijelu powerpoint prezentaciju.

Reggae hr: Referat o Dubionici položen. Idemo dalje, proputovao si pola Europe i više sa soundom, koliko se naša scena može mjeriti s međunarodnom?

Vrki (Digitron): Uf, teško je reći. Ovdje ima jako puno pozitivnih aspekata. Meni je ovdje postalo puno draže nastupati, pogotovo u Zagrebu nego na dosta nadržanih mjestima gdje su ljudi ljubomorni. Imamo primjer mjesta poput Berlina koji do prije nekoliko godina nije uopće imao scenu ili je bila bazirana na nekoliko ustaljenih dosta čudnih reggae brijčača koji su bili zatvoreni i po defaultu su odjebavali ljude koji nisu u zadanim imidž varijantama. U Zagrebu je trenutno puno jača scena još pogotovo kad uzmeš u obzir da imaš producente poput Jadranka (Dubolika) i Muse (Egolessa). Na partijama mi je ovdje puno bolji vibe i normalniji nego na masu mjestima. Često se zna dogoditi da je ultra dosadno negdje vani, da imaš prenapljugane rastafarijančice koji gledaju u trokut koji pokazuju s prstima i užasno je dosadno i misliš si: „subota je, mi bi se trebali zabavljati, a ovdje smo u nekoj poludosadnoj misi“. A s druge strane imaš Francuze, primjerice u Dijonu je nedavno bilo prodano preko tisuću karata, klinci su svi do 22 godine i to kad gledaš izgleda kao navijačka utakmnica više nego dub/reggae sound system party. Pozitivno je jer dofurava lovu i ima klinaca kojih to zanima ali je totalno drugi vibe, totalni je hype oko toga. A ovdje to nije i meni se sviđa ta činjenica da nije hype jer mi je dub uvijek više vukao na tu introvertnu meditativnu stranu i poluspiritualni doživljaj dok je ovo baš postala jedna hype diskoteka. Zabavno je ali je meni ovdje iz tih nekih aspekata dosta bolje. Možda sve skupa muzički odlazi previše u digitalne vode, fali ovdje balansa unutar svih tih žanrova reggaea. Postoji ovdje, kako je to zvala Ivana Mijić dub bratija koja smara, ali to je isto proizvod jedne druge zagrebačke činjenice. Tko god je ovdje uporno radio više od deset godina zapravo je stvorio

nekačav pokret koji se ovdje događa i koja se možda više nigdje drugdje ne događa. Jer ljudi zapravo po defaultu prihvaćaju stvari koje su im već ponuđene u obliku nekakvog noćnog događanja. Ovdje je trenutno dobro, ali to je isto dijelom zbog toga što dub scena ima kontinuitet dobrih 15 godina, svaki tjedan ima nekakva zabava. Na našoj sceni je taman ljudi, nije preveliko, nije premalo – realno, to se još uvijek ne može financijski ispokrivati da bi se dovlačila bogzna kakva imena ali su se na kraju ovdje ljudi izgradili upravo iz razloga što nisu dovlačili imena, već su počeli raditi mjuzi i sad su već došli do nivoa koji je često bolji u glazbenom smislu od većine toga na čemu smo odrasli. S tog aspekta je to imalo jedan kreativni moment gdje nismo dovlačili artiste i gubili pare nego su neki ljudi kroz vrijeme dobili prostor i mjesto. Vjerojatno u Engleskoj da se pojaviš kao neki klinac koji radi mjuzi nećeš nikad dobiti šansu ili jako, jako teško. A ovdje praktički svi koji su se pojavili od najranijih dana automatski su dobivali otvorena vrata i ljudi su se nakon toga izgradili i to je super. To je taj jedan princip koji je ovdje ostao otvoren iz te neke cijele underground spike gdje nije nekakav backstabbing, nego ajde idemo delati nešto. Tako da u slučaju ako si kupim sladoled kamiončić i prodam razglas, bit će netko tko će puštati reggae da ja mogu prodavati sladoled.

Reggae hr: Što se tiče sound systema s tehničke strane, kod nas je on najčešće vezan za dub. Koliko je on bitan u drugim žanrovima?

Vrki (Digitron): Sound system je bio diskoteka za sirotinju. Kad pogledaš neke korijene toga, to je stvarno bila socijalizacija uz glazbu. Kao ono u osamdesetima kada smo kao klinci išli gledati video kod nekog jer ga nismo imali svi doma. Tako je netko imao zvučnike i onda su svi išli kod njega slušati mjuzi.

Reggae hr: Neimaština je poticala henganje.

Vrki (Digitron): Pa da, može se ispijati alkohol, upoznati momka, djevojku, razne su tu mogućnosti. Tako da je sound system kultura s te strane bitna. Ono što je pozitivno je što se počinje javljati sound system kultura u svom punom smislu značenja i koja nije nužno vezana uz dub i reggae. Meni je u jednom trenutku nakon kaj smo mi truljili to godinama, trudili se i pokušavali i konstantno sjebavali opremu i živce, bilo super kada se odjednom pojavilo nekoliko sound systema. Iskreno, bilo mi je malo

bezveze vidjet to da su svi u sličnom muzičkom izričaju kao i mi, ali ne zbog toga da bi mi bili jedini nego mi se činilo trenutno da mnogi žanrovi muzike uopće nisu pokriveni. Nama je bila ideja napraviti sound system zato jer tog ovdje nije bilo i to je zbog toga imalo smisla. Poslije smo čak i mi izgubili smisao zato kaj je bila ideja ponuditi opciju da ljudi vide da to postoji i da ne moraju nužno to preuzet ali da im da ideju. I očito da je dalo dosta ljudi ideju, samo bi bilo super da smo se svi izgradili u nekoliko drugih žanrova, da je šire i zdravije. No dobro, postoji sad ekipa poput Mitje i TeknoBalism, pa su tu Saso Mange koji više guraju trance tako da što se tiče Zagreba imamo sad raznolikost, ali kada bi uzeli cijelu Hrvatsku onda dominiraju reggae i dub sound systemi. To je super, samo kaj treba prodat sve i kupit barku. To će ovi iz Munchiesa napraviti, već vidim, hehe. Dobro je to sve skupa, samo kažem da bi to trebao biti jedan od aspekata kontrakulture, davanja više odgovora, a ne samo kritike društvu, a sound system je definitivno jedan od načina za to napraviti. Ali realno, nekako se zanemaruju svi ti drugi aspekti drugačijeg načina života. I taj dio bi trebali opet osvijestiti.

Reggae hr: Što je s vlastitom produkcijom, jel radiš kaj novo?

Vrki (Digitron): Nešto sitno radim, nemam baš puno vremena a i previše smo po okolo i imamo nekoliko projekata tako da mjuza obično dolazi u zimu kada se sve to malo stiša.

Reggae hr: Pa dobro, taman je prošla zima.

Vrki (Digitron): Da, zima je prošla, nisam baš napravio koliko sam mislio.

Ali smo napravili nove dijelove razglasa, to je uzelo skoro mjesec dana.

Uvijek nešto radimo po tehničkom pitanju, a onda mjuza uvijek dođe u nekom trenutku. Nekad je malo više mjuze, nekad je malo više tehničkih stvari. Ali s obzirom da je to način života, to zahtjeva disciplinu, a mi radimo recimo na 40% snage obzirom na to koliko bi se tu realno moglo raditi ali svejedno je dovoljno da moraš svaki dan nešto napraviti vezano za to – odgovoriti na mailove, odnijeti opremu na popravak, uvijek ima nešto za raditi. Ako hoćeš to raditi kako treba, to je posao. Nas smo sada dvojica (+ Jew Bwoy) i dosta smo u drugim projektima aktivni, dobro bi bilo kada bi se pojavili neki novi klinci npr. s FER-a. Nautičari s naočalama, a to nam je zapravo bila ideja kada su nas zvali na prošlogodišnju Brucošijadu FER-a, da tamo nađemo nekog mladog štrebera. I zaista, čim smo došli pojavilo ih se par i imali su neka pitanja. Ali još uvijek smo u potrazi za novim tehničkim lumenom. Tako da otvaramo poziv za mladog

Nikolu Teslu, fali nam jedan Nikola.

Reggae hr: Kad si ti skužio da je dub tvoj žanr?

Vrki (Digitron): Kada sam skužio da sam u žanru. Skužio sam da sam poslije punk faze tražio nešto plesnije jer su ti punk koncerti postali užasno dosadni. Pa sam onda skužio te dub/punk bendove koji su radili tu fuziju i na kraju smo završili nekako u tom dubu. Jer smo se mogli poistovjetiti s tom mjuzom, a manje s tom cijelom rastafarijanskom spikom. I poslije smo preko duba otkrili reggae kojeg sam fakat zavolio tako da trenutno doma više ne slušam puno duba pogotovo digitalnog jer totalno bezveze zvuči kad nema baseva, a općenito mjuz iz sedamdesetih je imala kvalitetu koju ni dan danas nitko nije uspio vratiti ili doći na tu razinu. To su ljudi koji su bili vrhunski glazbenici, studijski muzičari, ljudi koji su u tom periodu napisali povijest. Dub ili reggae, ili bilo koja druga mjuz, svejedno. Iskreno, nisam vezan niti za jednu mjuzu, volim slušat svašta, a isto tako čovjeka napuni previše ako sluša samo jedan žanr, brzo se zasititi. Zato je bitno imati paletu različitih boja i zvukova. A dub je tu i bit će tu, volim ga iskreno, a kad si iskren u nekoj fazi onda ti jedna faza ne negira drugu. To je ono super u njoj. Možeš volit sve što si volio, samo si dodaješ još nekih novih stvari. A kad ostariš, onda možeš slušati i jazz. Općenito digitalnom dubu ne pridodajem preveliku muzičku kvalitetu, čini mi se da je to kao sa svom elektronskom glazbom - još pola sata ili sat vremena nekakvog materijala kao formule na koju će ljudi plesati na partiju.

Reggae hr: Prednosti i mane klupskih prostora i festivala.

Vrki (Digitron): Mnoge. U Zagrebu imamo jednu jako dobru situaciju gdje nastupamo u prostorima koji drže prijatelji gdje je sve na poluautonomnoj razini tako da ovdje nema prevelikih bedova i može se nastupat. A festivali – od festivala do festivala. Ovisno koliko je cijela priča napravljena samo kao festival ili je taj festival zamišljen kao showcase kontra kulture i utopijske ideje da tu zapravo živimo par dana drugačiji svijet kakav mi volimo, a ne kakav nam je zadan. Postoji velika razlika, ja volim festivale i radim cijelo ljeto posvuda, s festivala na festival na festival i ima nevjerovatnih mjesta i ljudi, ali ima i priglupih mjesta gdje je bezvezna spika u smislu plastičnih WC-a, loših piva, banneri od najlošijeg piva koji se isto prodaje. Taj dio mi uopće nije interesantan u životu. Ali ponekad

čovjek završi na takvom mjestu pa se nadam da i to ima smisla da dopremo do novih ljudi.

Reggae hr: U subotu 19. svibnja je veliki party, što nas čeka?

Vrki (Digitron): Vidjet ćemo hoće li ga biti. Dosta mi ljudi govori da im kao iz paštete izlijeće taj event. Šalim se, kako se sad čini, izgleda da će fakat doći dosta prijatelja koji su kroz sve te godine s nama prošli svašta. I taj dio super jer znam da ljudi dolaze od svuda i bit će neki lijepi gathering i jako se veselimo. A samo da mi ne zakažemo. S tim partijima isto nema pravila, nekad je sve tu, ali se ne potrefi vibe, na to ne možeš računat. Ali bi jako volio da se sve potrefi. Osim što nam zapravo nije deset godina, malo je više ali je to komercijalni trik. Bolje izgleda na flyeru pa hajde, a i mi ispadamo mlađi što nam već polako ide u prilog.

Reggae hr: Istu situaciju imamo i s Reggae hr-om. Zapravo je 12 godina, a sad smo proslavili osam.

Vrki (Digitron): Da, da, sad već šesta godina nam ide polagano (smijeh). Kroz sve te godine se dogodilo puno više lijepih stvari nego ružnih i fakat su se neke stvari iskristalizirale i dogodile koje mi nismo mogli ni u najluđim snovima sanjat. S tog aspekta, tu se definitivno jedan san ostvario. Da smo sanjali neku svjetsku slavu to se ne bi dogodilo pa bi ostali frustrirani. Ovako smo sanjali da će barabe moći plesati po svuda i to se dogodilo. Tu smo uspjeli i to je super.

11. ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ

Clubture partnerski projekt Soundsystem D.I.Y provodila udruga “Kopriva” zajedno sa udrugama Sub Movements iz Pule i udrugom mladih za poticanje kreativnog izražavanja Revolution iz Valpova sa ciljem promocije soundsystem kulture i povezivanje kontinentalne dijela Hrvatske sa Istrom. Smisao same turneje, uz promociju soundsystema kao ozvučenja koje nudi poseban i unikatan doživljaj publici te vrijednosnu poruku koju promiče, je i jačanje nezavisne, alternativne kulture, umrežavanje različitih dionika iz različitih regija Hrvatske na stvaranju novog kulturnog sadržaja, promociji određenog načina života, kulture i DIY principa.

U sklopu turneje koja se održala u 3 grada Valpovo(14.10.2023) Pula (18.11.2023) i Koprivnica (02.12.2023) u svakom gradu se održala radionica izrade analogne opreme –dub delay,izložba fotografija hrvatskih soundsystema,projekcija dokumentaraca o soundsystem kulturi i soundsystem session i u sklopu završnog dijela je napravljena Soundsystem fanzin brošura.

Projekt “D.I.Y Soundsystem ” provodio se kroz platformu Clubture u partnerstvu s udrugama “Kopriva” Koprivnica,udrugama “ Sub Movements”i Udruga mladih za poticanje kreativnog izražavanja “Revolucija” - Valpovo uz potporu Ministarstva kulture I medija RH, Grada Zagreba (gradski ured za kulturu, obrazovanje i sport), Zaklade “Kultura Nova” i Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva / kroz projekt Centri znanja

SOUNDSYSTEM

D.I.Y

FANZIN

EDUKATIVNI FANZIN BROŠURA O POVIJESTI HRVATSKE SOUNDSYSTEM KULTURE
I PRIRUČNIK ZA SNALAŽENJE U SOUNDSYSTEM KULTURI

E
EFEKT MEDIA

 printy.